

Pensjonist i full vigør

Tore Skrøppa begynte å arbeide ved Skog og landskap for mer enn 40 år siden. Nå er han pensjonist, men fremdeles i jobb. – Det er vanskelig å legge fra seg viktige, interessante og utfordrende arbeidsoppgaver, sier Skrøppa.

Tekst: John Olav Oldertrøen Foto: Leif Kjølsten, Arne Steffenrem

Den aktive pensjonisten kan se tilbake på en lang og spennende karriere. For over 40 år siden begynte han som statistiker ved daværende NISK, senere som stipendiat og forsker i genetikk. Han har også arbeidet to perioder ved daværende NLH som statistiker og som professor i genetikk. Han har hatt lengre utenlandsopphold i USA, Canada og Tyskland og har også vært leder for Norsk genressurscenter.

Pappa i trærne

Skrøppa har bokstavelig talt vært høyt og lavt i årene sine som forsker.

– Den genetiske forskningen jeg har deltatt i har vært svært allsidig. Jeg har vært med på alle aktiviteter: kryssinger, planlegging og planting av forsøk, målinger på forsøkslokaliteter over hele landet og mikroskopering. Min yngste sønn kom engang med følgende setning over middagbordet: «Du er heldig du, pappa, tenk å kunne få klatre i trær på jobben!»

– Framfor alt har jeg har ansvar for statistiske analyser av forsøksdata, som jo er den opprinnelige utdannelsen min. Arbeidet har gitt gode kunnskaper om naturen og skogene over hele landet, og god kontakt med aktive personer i skogbruket. Samtidig har den internasjonale aktiviteten vært givende. Jeg har fått muligheter til å reise rundt i skoger over store deler av verden, noe jeg har lært mye av og ikke minst fått kontakt med internasjonale kolleger og fått mange utenlandske venner.

Nytt og gammelt

I de siste årene har den genetiske forskningen mer og mer blitt fokusert på molekyl-

lære metoder og karakterisering av genetisk variasjon på DNA-nivå, en sterk teknologisk evolusjon som fortsatt er i utvikling.

– Dette har vi også fulgt opp på vår seksjon og vi har et avansert molekylært laboratorium der vi kan utføre slik forskning. (Du kan lese mer om dette i intervjuet med Mari Mette Tollefsrud *red.anm*). Men, Skrøppa presiserer også: – Selv om vi har fått nye molekylære teknikker i den molekylære genetiske forskningen, må vi ikke glemme at det er trærnes fenotype egenskaper som er utsatt for seleksjon i naturen og som gir de ønskede egenskapene til trevirket vi skal produsere. Det er derfor helt nødvendig i den framtidige genetiske forskningen å beholde forsøk i skogen og måle fenotypiske egenskaper i disse. Samtidig må den molekylære variasjonen i de samme materialene undersøkes. Da kan begge typer av egenskaper kobles sammen slik at sammenhenger kan finnes, og senere utnyttes både i foredlingen og i genressursbevaringen.

Optimale plantematerialer

Tidsperspektiver er viktige i mye av arbeidet Skrøppa har gjort.

For 30–40 år tilbake var det en hovedoppgave å generere gode genetiske materialer som kunne gi pålitelig informasjon om trærnes genetiske variasjon og nedarvingsforhold for viktige egenskaper. Gran var, og er, det viktigste treslaget. Materialer ble generert ved innsamling i skogen og gjennom kontrollerte kryssinger. Forsøk skulle plantes i korttidsforsøk der mer intense målinger kunne utføres, og i skogen for lang tids oppfølging.

Tore Skrøppa sammen med Øyvind Meland Edvardsen, daglig leder ved Skogfrøverket på Hamar, foran et forsøk med avkom fra Kaupanger frøplantasje. (Foto: Arne Steffenrem/Skog og landskap/Skogfrøverket).

- Formålet med denne forskningen var å generere genetisk informasjon som kunne brukes til å velge de beste foryngelsematerialene fra bestand i skogen og til plante-foredlingen for gran. Metodikk for plante-

foredling med trær, basert på den genetiske informasjonen, ble derfor også et viktig forskningsområde. Det rent praktiske formålet med forskningen var derfor å fremskaffe bedre plantematerialer til

skogbruket. Samtidig gav den informasjon til utføring av forvaltningsoppgaver på frø- og plantesektoren som har vært og fortsatt vil være arbeidsoppgaver for instituttet, spesielt overfor LMD. Jeg har selv

- Observasjoner fra planteskolene ledet oss til det som først ble kalt «ettereffekter av temperaturforholdene under frøformeringen», i dag forstått som en type av epigenetiske effekter. På dette forskningsom-

Du er heldig du, pappa, tenk å kunne få klatre i trær på jobben!

hatt en betydelig del slike oppgaver innenlands i Kontrollutvalget for frøforsyningen, på nordiske nivå i Nordisk skogbruks frø- og planteråd og på europeisk og globalt nivå i OECD og FAO. De siste tyve årene har forvaltning av genetiske ressurser blitt et viktig arbeidsområde, og utnyttelse av de genetiske kunnskapene i genressursbevaringen, både til spesifikke bevaringsaktiviteter og i bærekraftig utnyttelse, har blitt en viktig oppgave for oss, sier Skrøppa.

Den praktiske anvendelsen av forskningen har også ført til mer grunnleggende genetisk forskning.

rådet har vi vært ledende i verden på skogtrær. Våre resultater var på dette området først basert på fenotypiske målinger av småplanter og trær i forsøk, men utforskes nå med molekylærgenetiske metoder. Klimaendringer og mulighetene skogen har til å overleve og fortsatt produsere ønskede kvaliteter har blitt et viktig forskningsområde de siste årene. På dette området har den genetiske forskningen en viktig oppgave, og våre langsiktige forsøk kan gi nyttig informasjon i denne forskningen, avslutter Skrøppa.

Høyt oppe. Skogfrøverkets Ragnar Johnskås midt oppe i et forsøk med avkom fra Opsahl frøplantasje.

